

In deze opdracht ga je je verdiepen in de toeslagenaffaire en welke gevolgen deze affaire heeft gehad voor de Nederlandse bevolking en de Nederlandse politiek. Daarnaast ga je aan de hand van bronnen een mening over de val van het kabinet vormen.

Deel A: Filmopdracht over de toeslagenaffaire

Link: <https://www.youtube.com/watch?v=rMDkzG9yHs8>

Beantwoord onderstaande vragen aan de hand van het filmpje.

1. Wat voor stempel gaf de belastingdienst ouders?

2. Hoeveel moesten mensen terugbetalen?

3. Welke rol heeft de Nederlandse staat voor de mensen?

4. Hoe heet deze affaire ook wel?

5. Welk Nederlands kabinet is door deze affaire gevallen?

6. Welke rol spelen Bulgaarse bendes in deze affaire?

7. Waarom kon er door deze bendes zo makkelijk worden gefraudeerd?

8. Op wat voor soort lijst kwamen ouders?

9. Wat doet de belastingdienst vervolgens met de toeslag van de ouders?

10. Wat moeten de ouders nadat ze als fraudeur zijn aangemerkt?

11. Noem twee bedragen die je hoorde die mensen moesten terugbetalen.

12. Hoe ging de belastingdienst om met de bezwaren van de gedupeerde ouders ?

.....

13. Noem twee gevolgen die de slachtoffers van deze affaire hadden.

.....
.....

14. Waarom geloofde de rechter deze mensen ook niet?

.....

15. In welk jaar kwam men erachter dat de belastingdienst fout zat?

.....

16. Welke twee politici hebben zich hard gemaakt om op te komen voor de mensen?

.....

17. Waarom had het opstappen van Menno Snel geen zin voor de slachtoffers?

.....

18. Waaraan maakte de belastingdienst nog meer schuldig aan en waarom is dit in strijd met onze grondwet?

.....
.....

19. Welke commissie moest in 2020 onderzoek doen naar de oorzaken en gevolgen van de affaire?

.....

20. Wat was de conclusie van hun rapport?

.....

21. Welke zaken twee heeft het kabinet van Rutte fout gedaan?

.....
.....

22. Waarom heeft het kabinet van Rutte ervoor gekozen om te vertrekken?

.....

23. Waarom is dit nog geen oplossing?

.....

24. Waarover mag het kabinet van Rutte nu nog alleen maar beslissen?

.....

Bron 1: NOS artikel over de val van het kabinet.

Aftreden onvermijdelijk

Minister en aankomend CDA-leider Hoekstra bevestigde dat er binnen het kabinet vandaag vrij snel overeenstemming was over de vraag of het kabinet moest opstappen. "Ik vind deze conclusie onvermijdelijk."

Minister en D66-lijsttrekker Kaag sluit zich daarbij aan: "Als je kijkt naar de diepte en de gelaagdheid van het rapport was het voor mij onvermijdelijk om de juiste politieke consequenties te trekken. Dat betekent het aftreden van het kabinet."

ChristenUnie-vicepremier Schouten zei dat haar al vrij snel duidelijk was hoe zwaar het leed van de gedupeerden was. Maar net als de anderen benadrukte zij dat er ook een inhoudelijke reactie moest komen. "Zodat die ouders er ook echt wat aan hebben."

Wiebes: oplossingen, geen Haagse perikelen

In een korte toelichting op zijn vertrek noemde Wiebes wat met de getroffen ouders is gebeurd buitengewoon ernstig. In het rapport van de commissie kregen veel mensen kritiek, en Wiebes was een van degenen die het meest onder vuur kwamen te liggen.

Wiebes zei vandaag dat hij al geruime tijd met de affaire worstelt. "Meer dan ik in het begin doorhad en meer dan ik in het begin heb toegegeven. ik kan het eigenlijk moeilijk van me afzetten; het is in mij gaan zitten." Wiebes voegde eraan toe dat hij zich niet schuldig voelt, maar wel "zwaar medeverantwoordelijk". "Ik wil nu oplossingen en geen Haagse perikelen."

Uit: NOS, 15-1-2021

Bron 2: RTL nieuws artikel over de val van het kabinet

Na een aanloop van weken hebben premier Mark Rutte en zijn ministers vrijdag toch besloten de stekker te trekken uit zijn kabinet. De aanleiding was het snoeiharde rapport over de toeslagenaffaire. Wat gebeurt er nu het kabinet is gevallen?

Wanneer is de kabinetsval officieel een feit?

De premier moet daarvoor officieel zijn ontslag aan de koning aanbieden.

Maar als een kabinet valt, gebeurt dat eerder - in dit geval twee maanden voor de verkiezingen. Koning Willem-Alexander aanvaardt het ontslag, maar vraagt Rutte op zijn beurt alles te blijven doen wat nodig is in het landsbelang.

Wie bepaalde dat het kabinet moest vallen?

Een kabinet kan vallen als een regeringspartij dreigt zijn steun aan de coalitie in te trekken. Dit betekent dat het parlement onvoldoende vertrouwen heeft in het kabinet om door te regeren.

Maar soms voelt een kabinet de bui zelf al hangen, of voelt het zelf de behoefte om verantwoordelijkheid te nemen voor vermeend wanbeleid. Dat was nu het geval: premier Rutte en de ministers hebben geconcludeerd dat hun rol in de toeslagenaffaire, waarin tienduizenden ouders onterecht als fraudeur werden bestempeld, te groot is om nu nog door te gaan als geloofwaardig kabinet.

Kan een demissionair kabinet nog gelijmd worden?

Nee. 'Lijmen', oftewel het vinden van een compromis voor een groot probleem binnen de coalitie, is alleen een optie als een kabinet dreigt te vallen. Als het ontslag eenmaal is aangeboden, dan is de kiezer weer aan de beurt.

Bovendien is het kabinet Rutte III niet gevallen door een discussie binnen de coalitie, maar door massale kritiek op een bepaald onderdeel van het beleid.

Wat betekent zo'n val in de praktijk?

Al zijn alle bewindsleden afgetreden, het kabinet blijft gewoon functioneren: er moeten over bepaalde urgente zaken, zoals de aanpak van de coronacrisis, besluiten worden genomen. Wel is het een ongeschreven regel dat een demissionair kabinet geen besluiten neemt waar de Tweede Kamer niet achter staat.

In de praktijk betekent dit dat alleen besluiten worden genomen over urgente onderwerpen waar flinke eensgezindheid over bestaat in de Kamer, zoals de aanpak van de coronacrisis.

Wat gebeurt er als het kabinet en de Kamer toch een conflict krijgen?

Dat is een niet-wenselijke situatie als het kabinet demissionair is. De Kamer kan geen motie van afkeuring tegen het kabinet meer indienen, omdat het ministersteam al niet meer in functie is. De Kamer kan onderwerpen wel controversieel verklaren: dat betekent dat het parlement besluit dat het kabinet hier niet meer over mag beslissen.

Overigens kan de Kamer nog wel een demissionaire minister naar huis sturen als deze het volgens het parlement erg bont maakt. Dit gebeurde bijvoorbeeld in mei 1994, toen justitieminister Ernst Hirsch Ballin een motie van afkeuring aan zijn broek kreeg over de IRT-affaire. De politie lag toen onder vuur vanwege zeer omstreden opsporingsmethoden.

Moet Rutte nu nieuwe verkiezingen uitschrijven?

Nee. Normaliter is dat wel het geval als een kabinet de rit van vier jaar niet afmaakt. Maar op 17 maart vinden er sowieso verkiezingen voor de Tweede Kamer plaats omdat een kabinet maar vier jaar regeert. Het is niet mogelijk en heeft geen nut om kiezers te vragen eerder dan 17 maart naar de stembus te gaan. De Tweede Kamer gaat over vier weken ook met reces vanwege de verkiezingen.

Kunnen ministers uit een gevallen kabinet terugkomen na de verkiezingen?

Ja, dat kan. Er is niets of niemand die bewindslieden die zijn 'gevallen' belet om terug te keren als fractieleider of na de verkiezingen opnieuw deel te nemen aan een volgend kabinet.

Het is een andere discussie of bepaalde bewindslieden, zoals Rutte, schade hebben opgelopen door hun rol in de toeslagenaffaire. Maar uiteindelijk bepaalt een partij wie de lijsttrekker wordt en de kiezer of de smet van de affaire invloed heeft op de verkiezingsuitslag.

Hebben we na 17 maart weer snel een nieuw kabinet?

Dat hangt af van de verkiezingsuitslag en de daarop volgende (in)formatie. Op basis van de jongste peilingen lijkt het waarschijnlijk dat de VVD van Rutte hier weer de leiding in gaat nemen, omdat deze virtueel verreweg de grootste partij lijkt te gaan worden. Maar goed, dat zijn slechts peilingen, en er kan in de twee maanden tot de verkiezingen nog een hoop gebeuren.

Uit: RTL nieuws, 15-01-2021